

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.5.2026
COM(2026) 189 final

2026/0104 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega lubatakse Rootsil kohaldada vähendatud aktsiisimäärasid mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini suhtes vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Energiatoodete ja elektrienergia maksustamist reguleeritakse Euroopa Liidus nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik¹ (edaspidi „energia maksustamise direktiiv“ või „direktiiv“).

Direktiivi artikli 19 lõike 1 kohaselt võib nõukogu lisaks artiklites 5, 15 ja 17 sätestatule komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada, et liikmesriik kehtestab teatavatel poliitilistel kaalutlustel täiendava maksuvabastuse või vähendab maksustamistaset.

Rootsi ametiasutused teatasid 26. märtsi 2026. aasta kirjas komisjonile oma kavatsusest taotleda luba kohaldada mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini riiklike maksumäärade ajutist vähendamist allapoole direktiivi artiklis 7 ja I lisa tabelis A sätestatud madalaimate maksustamistasemete. Taotletud maksuvähendus on 2,4 Rootsi krooni² liitri kohta nii gaasiõli kui ka pliivaba bensiini puhul ning seda kohaldatakse maksu CO₂-komponendi suhtes.

Maksuvähenduse taotletud kehtivusaeg on viis kuud alates sellest, kui nõukogu on otsuse vastu võtnud, mis jääb energia maksustamise direktiivi artikli 19 lõikes 2 lubatud maksimaalse ajavahemiku piiresse.

Rootsi ametiasutuste sõnul on meetme eesmärk leevendada riigis gaasiõli ja bensiini kõrgeid jaehindu, mis tulenevad hiljutistest geopoliitilistest arengutest ning mõjutavad otseselt nii kodumajapidamisi kui ka ettevõtjaid.

Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 19. märtsi 2026. aasta järeldustes, et Energiasüsteemi ümberkujundamine on jätkuvalt kõige tõhusam strateegia, et saavutada Euroopa strateegiline autonoomia, tugevdada vastupidavust, alandada struktuurselt energiahindu ning tarnida puhast, külluslikku ja omamaist energiat, mida tuleviku majandus vajab.

Samal ajal tunnistas Euroopa Ülemkogu, et taskukohase energia tagamiseks on lühikeses perspektiivis vaja sihipäraseid lahendusi, võttes arvesse tehnoloogianeutraalsust ja liikmesriikide konkreetset olukorda, teatavate tööstussektorite puhul valitsevat eriti suurt ümberpaigutamisohtu ning vajadust parandada tingimusi energiamahukate uuenduslike sektorite jaoks, seejuures prognoositavust ja võrdseid tingimusi kahjustamata.

Neid arenguid silmas pidades kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama viivitamata sihipärase ajutiste meetmete kogumi, mille abil tegeleda fossiilkütuste impordihinna hiljutiste järskude tõusudega, mis on tingitud Lähis-Ida kriisist. Euroopa Ülemkogu järeldustes antakse liikmesriikide poolt heaks kiidetud poliitilised suunised ja antakse poliitiline mandaat taotletud paindlikkuse saavutamiseks vajalike eelarvemeetmete vastuvõtmiseks. Järeldustes toetatakse selgelt energia maksustamise direktiivis sätestatud erandite ja paindlikkusmeetmete täielikku kasutamist. See hõlmab ka ajutiste vähendatud maksumäärade vastuvõtmist selgelt määratletud erandlikel asjaoludel ja kooskõlas energia taskukohasuse eesmärkidega.

¹ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51–70.

² See on 0,217 eurot liitri kohta 1. oktoobri 2025. aasta ametliku vahetuskursi alusel (1 EUR = 11,035 Rootsi krooni).

Selliste meetmete eesmärk oleks võimaldada liikmesriikidel töötada välja sihipärased ja ajutised lahendused, et tulla toime praeguse energiakriisi negatiivse mõjuga hindadele. Neid on vaja lühiajalises perspektiivis, et tagada taskukohane energia, võttes arvesse tehnoloogianeutraalsust ja liikmesriikide konkreetset olukorda, teatavate tööstussektorite puhul valitsevat eriti suurt ümberpaigutamisohtu ning vajadust parandada tingimusi energiamahukate uuenduslike sektorite jaoks, seejuures prognoositavust ja võrdseid tingimusi kahjustamata.

Pärast konflikti puhkemist ja sellele järgnenud häireid Hormuzi väinas on naftahind (Brent) tõusnud ligikaudu 60 eurolt barreli kohta rohkem kui 90 eurole barreli kohta³. Selle hinnatõusu järel registreeriti Rootsis järgmised keskmised kütusehinnad⁴:

	Bensiin (Super 95)	Gaasiõli
30.3.26	1,71 eurot	2,15 eurot
23.3.26	1,77 eurot	2,24 eurot
16.3.26	1,65 eurot	1,99 eurot
9.3.26	1,51 eurot	1,78 eurot
2.3.26	1,44 eurot	1,58 eurot
23.2.26	1,43 eurot	1,57 eurot
16.2.26	1,42 eurot	1,53 eurot

Kui analüüsida energiahindade, eelkõige naftahindade arengut kõnealuse erandi kehtimise ajal, võib eeldada, et naftahinnad jäävad kõrgeks. Pärast seda sõltuvad ootused suurel määral Lähis-Ida konflikti kestusest ja Hormuzi väina häirest.

Naftahinnad jäävad eeldatavasti kõrgeks, kuni konflikt ja Hormuzi väina häired jätkuvad. Kütusehinnad järgivad toornafta hinna dünaamikat nädala- või kahepäevase viivitusega, kuid bensiini hinnad ei reageeri naftahindadele tavaliselt siiski nii otseselt, samal ajal kui ELi imporditava diisli- ja reaktiivkütuse hind kipub olema volatiilsem kui toornafta hind.

Naftahindade globaalne iseloom ja liikmesriikide piiratud mõju nendele hindadele muudab selle kriisi väliseks kriisiks. Kõigi ELi liikmesriikide jaoks hakkavad kehtima sarnased energiatoodete maailmaturu hinnad. Suutlikkus hinnatõusuga toime tulla on liikmesriigiti siiski väga erinev ja sõltub sellistest teguritest nagu sisetulek, transpordiliik, kütteallikas ja eluasemete energiatõhusus. See muudab hinnatõusude mõju asümmeetriliseks. Lisaks kulutavad väiksema sisetulekuga leibkonnad tavaliselt suurema osa oma sisetulekust tarbimisele, mitte investeeringutele või säästudele. See suurendab tarbimishindade tõusu mõju väiksema sisetulekuga leibkondadele.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Direktiivi artikli 19 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud järgmine:

„Lisaks eelmiste artiklite sätetele, eriti artiklitele 5, 15 ja 17, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil kehtestada täiendava maksuvabastuse või -vähenduse teatavatel poliitilistel kaalutlustel.“

³ Energeetika peadirektoraat, iganädalane naftahindade bülletään, 2. aprill 2026, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

⁴ Energeetika peadirektoraat, iganädalane naftahindade bülletään, 2. aprill 2026, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

Kõnealuse maksuvähendusega kavatsevad Rootsi ametiasutused leevendada transpordikütuste, gaasiõli ja bensiini kõrgeid jaehindu, mis on tingitud Lähis-Ida konfliktist, ning saavutada lõppkokkuvõttes eesmärk vähendada praeguse geopoliitilise olukorra sotsiaalset ja majanduslikku mõju nii kodumajapidamistele kui ka ettevõtjatele.

Maksuvähendused tooksid kaasa olukorra, kus abisaajatelt nõutaks energia maksustamise direktiivis sätestatud ELi miinimummääradest madalamaid riiklikke maksumäärasid ja seetõttu on vaja kõnealust luba. See aitab kaasa seatud poliitiliste eesmärkide saavutamisele.

Sellise maksuvähenduse kohaldamine võiks toimuda direktiivi artikli 19 alusel, sest sellega on liikmesriikidel lubatud kehtestada täiendav maksuvabastus või -vähendus teatavatel poliitilistel kaalutlustel.

Loa piiratud kehtivusaeg (viis kuud pärast nõukogu rakendusotsuse jõustumist) jääb energia maksustamise direktiivi artikli 19 lõikes 2 lubatud maksimaalse ajavahemiku piiresse ja seda tähtaega võib pikendada.

Samuti ei kumuleeru kõnealune maksuvähendus ühegi teise maksuvähendusega.

Neil asjaoludel on asjakohane anda luba taotletud ajavahemikuks.

Samal ajal toovad mittesihhipärased maksuvähendused kaasa märkimisväärseid eelarvekulusid ja kipuvad suurendama nõudlust fossiilkütuste järele, süvendades seeläbi pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatust. Seetõttu peaks meede olema ajaliselt rangelt piiratud. Lisaks tuleks hinnata meetme eeldatavat mõju fossiilkütuste nõudlusele ja selle eelarvekulusid. Vajaduse korral tuleks võtta kompensatsioonimeetmeid.

Riigiabi eeskirjad

Rootsi ametiasutuste taotletud ajutine maksuvähendus on direktiivi artiklis 7 ja I lisa tabelis A sätestatud transpordikütuste madalaimast maksustamistasemest madalam 2,4 Rootsi krooni võrra liitri kohta.

Käesolev ettepanek ei piira Rootsi meetme mis tahes hindamist riigiabi eeskirjade alusel. Lisaks ei piira ettepanek võtta vastu nõukogu rakendusotsus liikmesriigi kohustust tagada riigiabi eeskirjade järgimine.

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Komisjon peab hindama iga ettepanekut energia maksustamise direktiivi artikli 19 kohase erandi tegemiseks, võttes arvesse siseturu nõuetekohast toimimist, vajadust tagada aus konkurents ning samuti ELi tervishoiu-, keskkonna-, energia- ja transpordipoliitikat.

Rootsi ametiasutuste sõnul on kavandatud maksuvähenduse eesmärk osaliselt leevendada Rootsi elanikkonna sotsiaalset ja majanduslikku koormust, mis tuleneb transpordikütuse hindade hiljutisest tõusust, mille põhjustasid konflikt Iraanis ja häired Hormuzi väinas.

Sellise erakordse olukorra tõttu ei mõjuta see ajutine meede tõenäoliselt ELi-sisest kaubandust. Üldiselt võib meedet pidada siseturu nõuetekohase toimimise ja ausa konkurentsi tagamise seisukohast vastuvõetavaks. Võttes arvesse meetme piiratud mõju ja kehtivusaega, ei peaks see moonutama konkurentsi ega takistama siseturu toimimist.

Keskkonna- ja kliimapoliitika

Liit on jätkuvalt kindlalt pühendunud oma kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele, nagu on sätestatud Euroopa kliimamääruses (määrus 2021/1119). Käesoleva õigusaktiga lubatud ajutised maksuvähendused ei tohiks kaasa tuua energiatõhusust ja taastuvatele energiaallikatele üleminekut edendavate hinnasignaalide struktuurset nõrgenemist.

Energiapoliitika

Võttes arvesse Lähis-Idas valitsevast olukorrast tingitud praeguse energiahindade järsu tõusu ulatust, peab liikmesriikidel olema võimalus ajutiselt alandada aktsiisimäärasid allapoole ELi alammäärasid eespool nimetatud sättega hõlmamata toodete puhul.

Võttes arvesse meetme lühikest kestust, geopoliitilisest olukorrast tulenevaid erandlikke asjaolusid ja energiatoodete ebatavaliselt kõrget turuhinda, on võimalus vähendada aktsiisimäärasid allapoole direktiivis 2003/96/EÜ sätestatud miinimummäärasid asjakohane ja proportsionaalne vahend, et tasakaalustada energia maksustamise direktiivi artiklis 19 loetletud poliitika, eelkõige ELi keskkonnapoliitika eesmarke pakilise vajadusega tagada ettevõtjatele ja kodumajapidamistele taskukohane energia.

Siseturupoliitika ja aus konkurents

Erandlikku olukorda arvesse võttes ei mõjuta see ajutine meede tõenäoliselt ELi-sisest kaubandust. Üldiselt võib meedet pidada siseturu nõuetekohase toimimise ja ausa konkurentsi tagamise seisukohast vastuvõetavaks. Võttes arvesse meetme piiratud mõju ja kehtivusaega, ei peaks see moonutama konkurentsi ega takistama siseturu toimimist.

Sotsiaalpoliitika

Energiakulude täheldatud ja eeldataval suurenemisel kogu liidus on ebaproportsionaalne mõju väikese sissetulekuga leibkondadele, arvestades, et energiakulud moodustavad üldiselt suurema osa nende eelarvest⁵. Energiatoodete aktsiisimaksude vähendamisel võib seega olla positiivne sotsiaalne mõju, kuna see aitab vähendada väikese sissetulekuga leibkondade energiakulusid.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ artikkel 19.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 113 hõlmatud kaudse maksustamise valdkond ei ole ELi toimimise lepingu artikli 3 kohaselt iseenesest Euroopa Liidu ainupädevuses.

Siiski võib direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 kohaselt üksnes nõukogu teise õigusaktiga lubada liikmesriigil kehtestada selle sätte kohaseid täiendavaid maksuvabastusi või -vähendusi. Seepärast ei ole liikmesriikidel õigust nõukogu asemel tegutseda. Subsidiaarsuse põhimõtet seega käesoleva rakendusotsuse puhul ei kohaldata. Kuna käesolev õigusakt ei ole

⁵ [Economic and distributional effects of higher energy prices on households in the EU - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

seadusandliku akti eelnõu, ei pea seda aluslepingute protokoll nr 2 kohaselt edastama liikmesriikide parlamentidele subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimiseks.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Maksuvähendused ei ületa kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikku.

Luba kehtib väga piiratud aja, täpsemalt viis kuud, ja see antakse energiakriisi kontekstis.

- **Vahendi valik**

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus. Direktiivi 2003/96 artikliga 19 on ette nähtud üksnes kõnealust liiki õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Meetme võtmiseks ei ole vaja praegu kehtivaid õigusakte hinnata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesolev ettepanek põhineb Rootsi esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõjuhindang**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse ühe liikmesriigi taotlusel talle antud luba ja mõju hindamine ei ole vajalik. Kooskõlas parema õigusloome eeskirjadega ei ole seda liiki õigusaktide puhul nende olemuse tõttu mõjuhindangut vaja.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meetmega ei nähta ette lihtsustamist. See tuleneb Rootsi esitatud taotlusest ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Põhiõigused**

Meetmel ei ole tähtsust põhiõiguste suhtes.

4. MÕJU EELARVELE

Meetmega ei kaasne liidule rahalist ega halduskoormust. Ettepanek ei mõjuta seega liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Rakenduskava ei ole vaja. Käesolevas ettepanekus käsitletakse luba kohaldada maksuvähendust väga piiratud ajavahemiku jooksul. Kohaldatakse maksustamistase võib

langeda energia maksustamise direktiivis sätestatud madalaimast maksustamistasemest allapoole. Meedet võib hinnata, kui tehakse ettepanek käesoleva otsuse kehtivust pikendada.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ettepanek ei nõua ülevõtmist selgitavaid dokumente.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 sätestatakse, et Rootsil lubatakse kohaldada vähendatud maksumäärasid mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini suhtes allpool madalaimat maksustamistaset.

Artiklis 2 sätestatakse, et taotletav luba antakse viieks kuuks pärast direktiivi jõustumist, nagu Rootsi on taotlenud, mis jääb direktiiviga lubatud maksimaalselt kuue aasta piiresse.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega lubatakse Rootsil kohaldada vähendatud aktsiisimäärasid mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini suhtes vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ,¹ millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, eriti selle artikli 19 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva otsuse vastuvõtmisele eelnenud nädalatel on kogu liidus täheldatud energiatoodete hulgi- ja jaehindade järsku ja püsivat tõusu geopoliitiliste arengute tõttu Lähis-Idas, mis on mõjutanud nafta ja naftatoodete tarneahelaid kogu maailmas. Need arengud on avaldanud märkimisväärset negatiivset mõju leibkondadele, eelkõige haavatavatele tarbijatele, ja ettevõtjatele, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kujutades endast seega tõsist ohtu sotsiaalsele ühtekuuluvusele, majanduslikule stabiilsusele ja siseturu nõuetekohasele toimimisele.
- (2) Euroopa Ülemkogu tunnistas oma 19. märtsi 2026. aasta järeldustes² energiaturu olukorra erakorralisust ja selle makromajanduslikku mõju. Järeldustes kutsuti liikmesriike üles kasutama täielikult ära liidu õigusraamistikus olevaid vahendeid, sealhulgas fiskaalmeetmeid, et tulla toime Lähis-Ida kriisist tingitud energiahinnašoki negatiivsete sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega, ning rõhutati eelkõige vajadust riiklike meetmete tiheda koordineerimise järele, et vältida killustumist, ennetada kahjulikke konkurentsimoonusi ja tagada siseturul võrdsed tingimused.
- (3) Direktiiviga 2003/96/EÜ kehtestatud aktsiisid aitavad katta liidus tarnitavate energiatoodete lõppkulusid. Aktsiiside vähendamine allapoole miinimummäära võib leevendada energiakulude mõningast suurenemist, millega liikmesriigid praegu silmitsi seisavad.
- (4) Direktiiviga 2003/96/EÜ ette nähtud paindlikkus võimaldab liikmesriikidel kindlaksmääratud piirides sihipäraselt ja ajutiselt vähendada konkreetsete energiatoodete hinna tõttu tekkinud maksukoormust. Võttes arvesse praeguse olukorra erandlikkust ja kiireloomulisust, on vaja ette näha konkreetsed ajaliselt piiratud paindlikkusmeetmed, mille sõnaselge eesmärk on leevendada energiahinnašoki mõju.
- (5) Teataate energiatoodete maksustamise ajutine vähendamine võib aidata kodumajapidamisi ja ettevõtjaid kiiresti, alandades otseselt lõpptarbijahindu.

¹ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>.

² <https://www.consilium.europa.eu/media/1whk3itd/en-20260319-european-council-conclusions.pdf>

Praeguses olukorras on selline erakorraline vähendamine sobiv ja vajalik vahend, et tulla toime tõsiste häiretega majanduses, mis tulenevad energiahinnašokist.

- (6) Rootsi ametiasutused taotlesid 26. märtsi 2026. aasta kirjas direktiivi 2003/96/EÜ artikli 19 kohaselt luba kohaldada mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini suhtes vähendatud aktsiisimäärasid, mis on madalamad (2,4 Rootsi krooni võrra kütuse liitri kohta) kui kõnealuse direktiivi artiklis 7 osutatud mootorikütuste suhtes kohaldatavad madalaimad maksustamistasemed. Luba taotleti viieks kuuks.
- (7) Rootsi ametiasutuste sõnul soovitakse vähendatud maksumäära kohaldamisega leevendada erakordsest geopoliitilisest olukorrast tulenevate bensiini ja diislikütuse kõrgete jaemüügihindade sotsiaalset ja majanduslikku mõju nii kodumajapidamistele kui ka ettevõtjatele.
- (8) Taotletud luba ei moonuta tõenäoliselt konkurentsi ega takista siseturu nõuetekohast toimimist. Võttes arvesse erandi lühikest kestust ja geopoliitilise olukorraga seotud erandlikke asjaolusid ning nafta erakordselt kõrget turuhinda, peetakse taotletud erandit sobivaks ja proportsionaalseks, et tasakaalustada energia maksustamise direktiivi artiklis 19 loetletud poliitika, eelkõige ELi keskkonnapoliitika eesmäärke pakilise vajadusega tagada ettevõtjatele ja kodumajapidamistele taskukohane energia.
- (9) Seepärast tuleks Rootsil lubada ajutiselt kohaldada mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini suhtes liidu miinimumtasemest madalamaid vähendatud aktsiisimäärasid.
- (10) Samal ajal toovad mittesihipärased maksuvähendused kaasa märkimisväärsed eelarvekulused ja kipuvad suurendama nõudlust fossiilkütuste järele, süvendades seeläbi pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatust. Seetõttu peaks meede olema ajaliselt rangelt piiratud. Lisaks tuleks hinnata meetme eeldatavat mõju fossiilkütuste nõudlusele ja selle eelarvekulused. Vajaduse korral tuleks võtta kompensatsioonimeetmeid.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rootsil lubatakse kohaldada mootorikütusena kasutatava gaasiõli ja pliivaba bensiini puhul direktiivi 2003/96/EÜ artiklis 7 osutatud aktsiisi alammäärade vähendamist 2,4 Rootsi krooni võrra liitri kohta.

Artikkel 2

Luba kaotab kehtivuse [viis kuud pärast sellest teatamise kuupäeva].

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Rootsi Kuningriigile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*